

Nr 146.

Av herr **Nordborg**, om utredning angående maskinist-behörighet för personer, som avlagt examen vid vissa tekniska läroanstalter.

Under punkt 10 i statsverkspropositionen, tionde huvudtiteln, angående handelsflottans befälsskolor, finner departementschefen bland annat på angivna skäl i likhet med kommerskollegium, att några förändringar nu icke böra genomföras beträffande maskinistutbildningens förläggning.

Gentemot att den teoretiska utbildningen av maskinbefäl tillsvidare bör i huvudsak vara förlagd till navigationsskolorna, sedan dessa undergått erforderlig omorganisation, torde intet vara att erinra. Detta bör emellertid icke utesluta att, med den utbildning, som för närvarande bedrives vid vissa tekniska läroanstalter, främst maskinfackskolor, tekniska gymnasier och lägre avdelningen vid Chalmers tekniska institut, möjlighet bör beredas för från dessa anstalter utexaminerade personer att erhålla maskinistbrev, åtminstone av 2:a klass, sedan de visat sig hava fullgjort den för erhållande av dylikt maskinistbrev föreskrivna praktiska utbildningen. Från praktiskt sjöfartshåll är man nämligen av den uppfattningen, att en person med dylik utbildning med hänsyn till förmågan att omhänderhava ett fartygs maskineri kan fullt jämföras med den maskinist, som genomgått 2:a maskinistklass vid navigationsskola.

Såsom bekant råder för närvarande en mycket kännbar brist på maskinister inom vår handelsflotta. Denna brist kommer av allt att döma att ytterligare förvärras. Föregående års riksdag beslöt godkänna Kungl. Maj:ts förslag om inrättandet av en skeppshypotekskassa i och för att underlätta sjöfartens kreditbehov. Genom tillkomsten av denna kassa kan den svenska handelsflottan förväntas komma att under de närmaste åren i väsentlig mån utökas, vilket ytterligare medför ett ökat behov av maskinbefäl.

Därest de från de tekniska läroanstalterna utexaminerade eleverna medgivas ovannämnda rättighet, kan rekryteringen av yrket säkerligen underlättas. Man kan jämväl förutsätta, att det svenska maskinistyrkets standard därigenom snarare kommer att höjas än att sänkas.

Såsom motiv härför må nämnas, att under de senare åren har ett stort antal elever utexaminerats från maskinavdelningarna vid våra tekniska läroanstalter. På grund av överbefolkningen inom de tekniska yrkena i land har ett större eller mindre antal av dessa utexaminerade elever fått gå sysslolösa eller nödgats nöja sig med relativt blygsamma befattningar. Det inträffar ofta, att dylika personer göra förfrågan hos navigationsskolornas ledning, huruvida icke möjlighet finnes för dem att erhålla maski-

nistbrev, men då de upplysas därom, att detta genom de nuvarande författningsbestämmelserna å området icke låter sig göra med mindre de underkasta sig förnyad examen, anse de sig, på grund av ekonomiska eller andra omständigheter, förhindrade att välja sjömaskinistyrket.

I avseende å de teoretiska kunskaper, som vederbörande efter avlagd examen vid vissa tekniska läroanstalter äro i besittning av, anses dessa i de ämnen, som för den grundläggande maskinistutbildningen äro av vikt, fullt jämställda med dem som krävas för erhållande av maskinistbrev efter genomgångna kurser vid navigationsskolornas 2:a maskinistklasser. Dessutom må framhållas, att inträdesfordringarna till de tekniska läroanstalter, som kunna komma ifråga, äro väsentligt högre än motsvarande fordringar för inträde i 2:a maskinistklassen vid navigations-skolorna.

Det kan förtjäna omnämnas, att man i England även börjar få kännning av maskinistbristen. Till rådande av bot härför lärer ha föreslagits bland annat, att certifikat från erkända ingenjörsskolor skola accepteras vid sidan av Board of Trade's maskinistcertifikat.

I sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 december 1929, vilken åbe-ropas i statsverkspropositionen, har kungl. kommerskollegium ansett, att vad jag ovan föreslagit icke kan realiseras om det bortses från examina vid vederbörande avdelningar vid Tekniska högskolan och Chalmers tekniska institut, vilka examina kollegium anser böra för ändamålet kunna godtagas. I avseende å examina från högre avdelningarna vid dessa skolor tillåter jag mig emellertid framhålla, att ett godkännande därav, vilket får anses själfallet, ur rekryteringssynpunkt icke torde hava någon betydelse. Något annat motiv för ett avstyrkande av förslaget än det, att detsamma skulle medföra svårigheter ur kontrollerande synpunkt, har jag icke kunnat finna i propositionen.

Om behov av särskild kontroll härvidlag föreligger, kan sådan ordnas genom tillsättande av ett examensvittne, som vid examina företräder ifrågavarande speciella kunskapsgrän.

Då denna fråga är av stor vikt för sjöfartsnäringen, anser jag, att slutlig ståndpunkt därtill av myndigheterna icke bör tagas, förrän ytterligare utredning verkställts.

Under åberopande av vad ovan anförts, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an- hålla om skyndsam utredning och därpå grundat förslag i syfte att — för beredande av ökad maskinisttillgång för den svenska handelsflottan — vissa vid de tekniska läro- anstalterna avlagda examina skola berättiga till viss ma- skinistbehörighet utan förnyad prövning vid navigations- skola, efter det att vederbörande fullgjort föreskriven prak- tisk tjänstgöring.

Stockholm den 21 januari 1930.

O. A. Nordborg.